

Szankcióreakció

Az uniós szankciók megítélése Magyarországon

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2023. február

- Még a Fidesz-KDNP szavazók negyede is egyetért az Európai Unió Oroszország elleni szankcióival, derül ki a Republikon Intézet legfrissebb kutatásából.
- Szemben a kormány állításával, amelyet a nemzeti konzultáció eredményeire alapoznak, miszerint a magyarok 97 százaléka ellenzi a szankciókat, a válaszadók 46 százaléka egyetért a szankciókkal, és csak 32 százalék ellenzi azokat.
- Élesen elválnak az ellenzékiek és Fidesz-szavazók véleménye szankciók kérdésében, míg a 2022-ben együttműködő ellenzéki pártok (DK, Momentum, MSZP, LMP, Jobbik, Párbeszéd) szavazóinak több, mint kétharmada (68%) támogatja, addig a Fidesz-KDNP szavazóinak 60 százaléka elutasítja a szankciókat.
- Azonban nem minden fekete-fehér, a Fidesz-KDNP szavazók 23 százaléka, azaz közel egynegyede valójában támogatja a szankciókat, és kevesebb, mint kétharmaduk ért egyet a szankcióellenes narratívával, továbbá a hatpárti ellenzék szavazóinak 7 százaléka is ellenzi a szankciókat.

A Fidesz kormány Ukrajna orosz megszállását követően hamar kialakította saját háborús kommunikációját, melynek egyik fontos eleme, hogy – bár maga is megszavazta mégis – ellenzi az Oroszország elleni szankciókat, és hogy a magyar gazdaság mélyrepülésének egyik fő vagy akár kizárólagos okaként tünteti fel azokat. Ahogyan ilyenkor már-már megszokhattuk, az aktuális álláspontot a kormány egy újabb nemzeti konzultációval is megtámogatta. 2022 decemberében zajlott a magyar kormány 12. nemzeti konzultációja, amelynek témája a szankciós politika volt. A szokásos irányított kérdésekbe ágyazott, törzsszavazóktól elvárt álláspont az, hogy nemet kell mondani az Oroszország elleni szankciókra. Ennek elvileg eleget tett, és nemet mondott a szankciókra a konzultációt visszaküldő nagyjából 1,3 millió válaszadó 97 százaléka, ahogyan azt a kormányzat közcélúnak gondolt plakátjaiból is megtudhattuk. Ez a szavazásra, és így a konzultáció kitöltésére jogosult magyarok körülbelül 16 százalékanak felel meg.

Természetesen ez nem mond semmit arról, hogy a magyar társadalom egésze hogyan vélekedik az uniós szankciókról, ezért a Republikon Intézet 2023 februárban, egy évvel az orosz-ukrán háború kitörése után, országosan reprezentatív közvélemény-kutatást¹ végzett, hogy feltérképezze a szankciókkal kapcsolatos véleményeket.

¹ Módszertan: A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült február 10-15. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. Hibahatár: +/- 3,2%.

1. ábra: Az uniós szankciók megítélése a teljes népesség körében (%)

MIT GONDOLNAK A MAGYAROK?

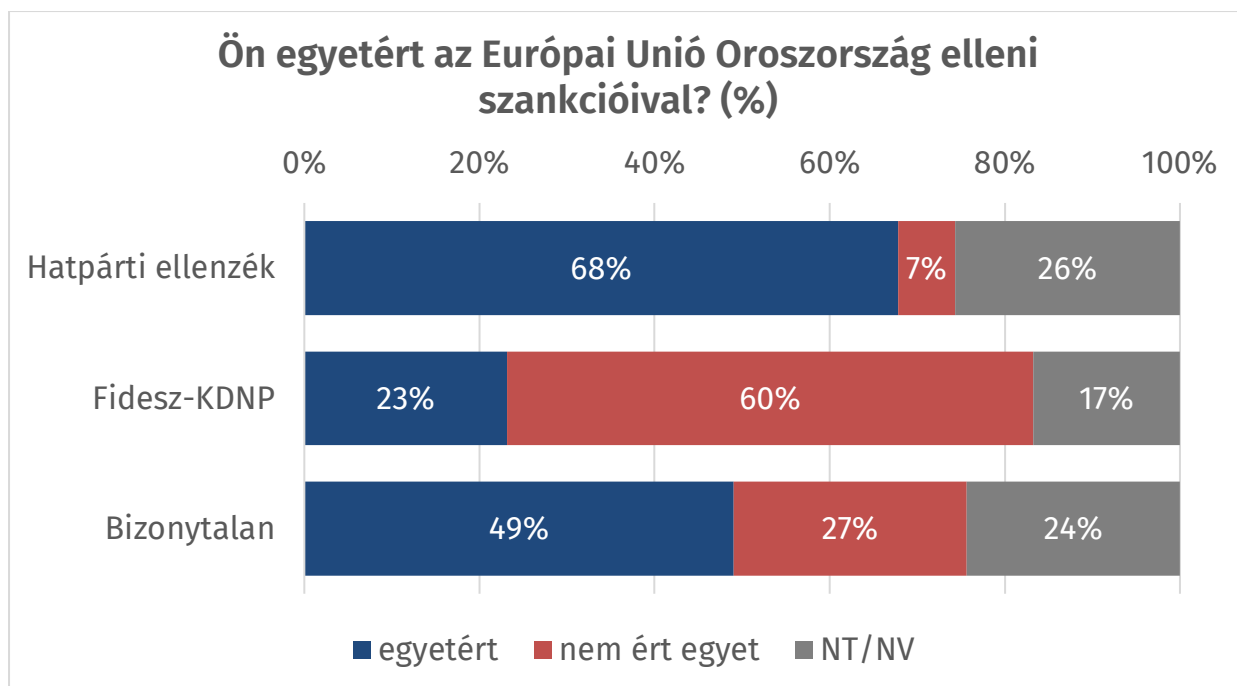
Szemben a Fidesz-KDNP kormány közpénzből finanszírozott kampányával, amely szerint a magyarok 97 százaléka ellenzi az Oroszország elleni szankciókat, az derült ki, hogy valójában a megkérdezettek 46 százaléka egyetért az ezekkel, és mindössze 32 százalékuk, azaz közel egyharmaduk ellenzi a szankciókat, tehát a szankciópártiak aránya közel másfélszerese a szankcióellenesekének. További 22 százalék bizonytalan választ adott, ami megmutatja, hogy a kormányzati kommunikáció eltávolodása a közös európai állásponttól elbizonytalanította a választókat. Nagyjából egyezik a teljes népességben a Fidesz-KDNP szavazók és a szankcióellenesek aránya, viszont ez a két tábor nem teljesen fedi egymást, ahogyan ez a későbbiekben is látható. Az biztos, hogy a háború 2022 februári kitörése óta csökkent azoknak az aránya, akik az Oroszország elleni határozott fellépést támogatják; egy 2022 márciusi kutatásunk során² még a válaszadók közel kétharmada Ukrajna feltétel nélküli támogatását és a határozottabb fellépést választotta, szemben a mostani, 46 százalék szankciópárti válaszadóval. Természetesen ez a két adat nem ugyanarra vonatkozik, de elmondható, hogy a témában készült különböző kutatások tendenciái afelé mutatnak, hogy

² Republikon havi kutatás 2022. március. A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült március 16-18 között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. Hibahatár: +/- 3,2%

Magyarországon csökkent a kiállás Ukrajna mellett, ami nem csoda, tekintve a kormányzat és a miniszterelnök erőteljes kommunikációját. Ettől függetlenül továbbra is másfélszeres többségben vannak a szankciópárti válaszadók a szankcióellenesekhez képest. A magyarok többsége láthatóan Ukrajna pártján áll ebben a konfliktusban, és indokoltnak látja az Európai Unió orosz agresszióra adott válaszlépését.

A SZAVAZÓTÁBOROK KÖZÖTTI ELTÉRÉSEK

Ahogy arra a fentiekben már utaltunk, az egyenlet bonyolultabb annál, minthogy a Fidesz szavazói elutasítják, az ellenzékiek pedig támogatják a szankciókat. Természetesen egyértelmű és éles különbség van a szavazótáborok között: míg a 2022-ben együttműködő ellenzéki pártok (DK, Momentum, MSZP, LMP, Jobbik, Párbeszéd) szavazóinak több, mint kétharmada (68%) támogatja, addig a Fidesz-KDNP szavazóinak 60 százaléka elutasítja a szankciókat. Látható azonban, hogy nem minden fekete-fehér, a hatpárti ellenzék szavazóiak 7 százaléka is ellenzi a szankciókat, és ami még látványosabb, a Fidesz-KDNP szavazók 23 százaléka, azaz közel egynegyede támogatja a szankciókat. Tehát a Fidesz milliárdos szankcióellenes kampánya dacára még saját szavazótábora is megosztott a kérdésben, a Fidesz-szavazók kevesebb, mint kétharmada ért egyet a szankcióellenes narratívával.

2. ábra: Az Uniós szankciók megítélése szavazótáborok szerint (%).

A bizonytalan szavazók véleménye inkább az ellenzéki, mintsem a Fidesz-KDNP-s állásfoglalással cseng egybe, markáns szankciópárti nézeteket a bizonytalanok fele vall, de a hatpárti ellenzékhez képest erősebben van jelen a szankcióellenes nézet is, a bizonytalanok körülbelül egynegyede veti el a szankciókat.

A háború kitörése óta eltelt egy évben, különböző kutatások eredményeit figyelembe véve látható, hogy csökkent a szankciók támogatottsága, ez az elmúlt év heves szankcióellenes kormányzati kommunikációját tekintve várható volt, azonban úgy tűnik, a gazdasági- és energiaválság ellenére a magyarok többsége továbbra is indokoltnak gondolja Oroszország szankcionálását. A nemzeti konzultációból az derül ki, hogy a kormánynak van egy körülbelül 1,3 millió főt – azaz a magyar választók 16 százalékát és a Fidesz-KDNP szavazók nagyjából felét – kitevő, mélyen elkötelezett szavazói tábora, akik szinte mindenben, így a háborús narratívában is egyetértenek a párttal. A 97 százalékos szankcióellenes magyarság azonban nem létezik, a magyarok mindössze 32 százaléka ellenzi a szankciókat. Jelenlegi kutatásunkból látható, hogy van a Fidesz táborán belül egy jelentős, több, mint félmillió embert jelentő tábor, amelynek tagjai bár a Fideszre szavaznak, de a háború relativizálásánál meghúzzák a határt, jogosnak és indokoltnak vélik az uniós

szankciókat. Ebben a tekintetben az ellenzéki szavazói tábor, bármennyire is töredezett, mégis kevésbé megosztott a jelenlegi világpolitikai helyzettel, az orosz-ukrán háborúval és a szankciókkal kapcsolatban, mint a Fidesz tábora.

Co-funded by
the European Union

*A Republikon működését 2018-23 között
az Európai Unió „Europe for Citizens” programja támogatja.*